

Siltoja rakentamassa — Euroopan kansanterveyskonferenssi Marseillessa 20.–23.11.2019

Järjestyksessään 12. *European Public Health Conference* toteutettiin Ranskan Marseillessa marraskuussa 2019 teemalla *Building bridges for solidarity and public health*. Ennätyselliset 2400 konferenssiosallistujaa 79 maasta kokoontui jakamaan tutkimustietoa ja oppimaan kansanterveysdellisistä ajankohtaisista ilmiöistä. Suomesta konferenssiin osallistui 75 henkilöä. Yhteensä neljä päivää kestänyt konferenssi koostui pre-konferenssista, yleisluennoista, rinnakkaisseisioista ja työpajoista sekä posterikävelyistä ja -esityksistä. Esitykset rakentuivat konferenssin teeman ympärille ja asiaa lähestyttiin päätöksenteon, tutkimuksen ja olemassa olevien tai kehitteillä olevien käytäntöjen kautta.

Konferenssia varten oli luotu Marseillen julistus, jossa rohkaistiin päättäjiä teeman mukaisesti siltojen rakentamiseen ja solidaarisuuteen kansanterveydessä, erityisesti siirtolaisuuden ja maahanmuuton osalta. Julistuksessa korostetaan, että terveydenhuollossa ja sitä koskevissa päätöksissä tulee olla niin sanottu ”kaveria ei jätetä”-periaate (*leaving no one behind*) eli siirtolaisten ja maahanmuuttajien tarpeet tulee ottaa aina huomioon. Lisäksi, tieteenvastaisuuden nostaesä päättään on entistä tärkeämpää luottaa tutkituun tietoon sekä tuottaa tietoa, joka on saavutettavaa kulttuurista ja kielestä riippumatta.

Marseille on tunnettu kulttuurien sulatusuunina Välimeren rannalla, ja siksi se tarjosikin luontevat puitteet pohtia sekä parantaa maiden ja kulttuurien välistä yhteistyötä kansanterveyden kehittämiseksi. Siltojen rakentamisen teema resonoi tämänvuotisen konferenssitarjonnan kanssa useammallakin tasolla. Useat sessiot ja työpajat tuntuivat kertovan eri sanoin samasta tahtotilasta: kansanterveystutkimuksen ja terveydenhuollon kehittämisen tulisi perustua osallistavaan ja tasa-arvoiseen yhteistyöhön sekä eri osapuolten välisen viestinnän jatkuvaan paranta-

miseen. Konferenssin kantavana teemana toimi siltojen rakentaminen paitsi tutkijoiden ja tutkittavan väestön välillä, myös eri alojen ammattilaisten kesken. Myös traagiset hukkumiskuoletmat Välimerellä ja pakolaisuus saivat aiheina ansaitusti tilaa.

Kyseessä oli eurooppalainen kansanterveyskonferenssi, mutta yleisluennoissa ja esityksissä kuului vähintäänkin julkilausumattomana teesi: maantieteelliset rajat ja ennakkoluulot eivät saa olla esteenä globaalille ja oikeudenmukaiselle terveydenedistämiseksi. Ensimmäisessä yleisluennossa käsiteltiin, kuinka siltojen rakentaminen ammattiryhmien ja yhteisöjen välillä johtaa kestävään kehitykseen sekä kuinka tähän päästään innovaatioiden ja päätöksenteon kautta. Pääpuhuja Otto Scharmer MIT Management Sloan Schoolista nosti esiin, että muutokset niin yksilökuin järjestelmätasolla saavutetaan avarakatseisuudella ja olemalla itsetietoisempia. Muutoksen esteenä toimivat hänen mukaansa pelko, viha ja epäluulo.

Toisessa yleisluennossa tarkasteltiin siirtolaisuutta globaalissa mittakaavassa. Yleisluennossa nostettiin esille, että siirtolaisuuden odotetaan kasvavan merkittävästi lähivuosina muun muassa ilmastonmuutoksen seurauksena. Sally Hargreaves Lontoon Imperial Collegesta toi esille näkemyksensä, kuinka tähän haasteeseen tulisi vastata erityisesti terveydenhuollon näkökulmasta. Hänen mukaansa monissa maissa siirtolaisilla on rajoitettu pääsy terveydenhuollon palveluihin. Tilannetta vaikeuttaa entisestään, että terveystarvikset keskittyvät usein vain turvanpaikanhankijoihin ja pakolaisiin. Ratkaisuksi Hargreaves tarjoaa aikaisempaa kokonaisvaltaisempaa lähestymistapaa maahanmuuttajien terveydenhuoltoon, jossa kaikilla statuksesta riippumatta on pääsy terveydenhuollon palveluihin.

Kaksi seuraavaa yleisluentoa koskivat kan-

santerveyden tulevaisuuden suuntaa Euroopassa. Ensimmäisessä osiossa asiaa tarkasteltiin Euroopan komission, Euroopan kansanterveysjärjestön (EUPHA) ja Suomen EU-puheenjohtajuuden näkökulmista. Viimeksi mainittua edusti paneelissa Liisa-Maria Voipio-Pulkki sosiaali- ja terveystieteiden ministeriöstä. Keskustelussa nousi esiin, että haasteiden edessä myös kansanterveyden ammattilaisilta odotetaan yhä enemmän joustavuutta, yhteistyötä ja avarakatseisuutta. Toisessa osiossa keskusteltiin siitä, kuinka EU-päätöksenteosta taataan hyvä terveys. Puheenvuoroissa käytiin läpi muun muassa, mitä haasteita terveydenhuollon järjestelmät kohtaavat EU-jäsenmaissa, esimerkkinä terveydenhuollon työntekijöiden jaksaminen. Ratkaisuehdotuksia saatiin kuulla niin sanotusti ulkopuolisin silmin, kun yhdysvaltalainen Scott Greer Michiganin yliopistosta esiteli vuosittaista julkaisua *Everything you always wanted to know about European Union health policies but were afraid to ask* (1).

Viimeisessä yleisluennossa tarkasteltiin kaupungistumisen vaikutusta erityisesti sosiaalisen epätasa-arvon ja haavoittuvien ryhmien näkökulmista. Puheenvuorojen ja keskustelun tarkoituksena oli pohtia ratkaisua, kuinka terveydenhuollon, tutkimuksen ja päätöksenteon avulla voidaan taata hyvä ja yhdenvertainen kansanterveys urbaanissa ympäristössä. Yleisluentojen yhteydessä kuulijoilla oli mahdollisuus osallistua keskusteluun lavalle heijastetun viestiseinän avulla, johon jokainen konferenssivieras sai lähettää kysymyksensä tai kommenttinsa älylaitteellaan. Välillä viestiseinällä kommentointi oli varsin epätasaista ja asiaankuulumatontakin – kritiikkiä saattoivat saada niin yhdysvaltain presidentti kuin konferenssin ruokatarjoilu. Tiukempi viestien esitarkastus olisi voinut olla paikallaan, vaikka toteutus muuten toimikin.

Sillan rakennus -teema jatkui työpaja- ja rinnakkaisseminareissa ja tarjosi myös tutkijoille ajateltavaa tiedonkeruuta ajatellen. Työpajoissa tarkasteltiin muun muassa tutkijan ja ammattilaisen roolia sosiaalisten taitojen näkökulmasta: milloin empatian osoittaminen ja kuunteleminen on tärkeämpää kuin neuvojen tarjoaminen? Miten opitaan johtamaan siten, että luodaan kaikkien osapuolten välille konsensusta ja ylläpidetään hyvä yhteys? Toisaalla pohdittiin myös mahdollisuuksia ja esteitä tasavertaiselle yhteistyölle tutkijoiden ja tutkittavien välillä väestön-

terveydellisessä tutkimuksessa. Tasavertaisuuteen ja osallistavuuteen tulisi pyrkiä, mutta tutkimuskäytännöt voivat olla ristiriidassa näiden toteutumiselle. Myös tutkijan kontrollin säilyttäminen puhututti: tilaa tulisi antaa tutkittavan yhteisön omalle voimaantumisen sille, että työskennellään yhdessä, yhteiseltä arvopohjalta.

Suomalaisten panosta konferenssissa ei voi myöskään vähätellä. Muutamina esimerkkeinä Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen hankkeet: ulkomailla syntyneiden hyvinvointitutkimuksen (FinMonik) alustavia tuloksia kuultiin *Understanding the evidence and novel approaches to health* -sessiossa sekä uuden suosituksen toiminta- ja työkyvyn arvioinnista kotoutumisvaiheessa esittely *Work participation and sickness absence* -sessiossa. Kaiken kaikkiaan suomalaisten edustus eri organisaatioista oli kiitettävällä tasolla.

Tämänvuotinen EPH-konferenssi tarjosi aikaisempien vuosien tapaan runsaan ja ajatuksia herättävän kattauksen tutkimus- ja kehittämishankkeita, joilla pyritään edistämään kansanterveyttä Euroopassa ja maailmanlaajuisesti. Siltojen rakentamista toivottiin myös EU-jäsenmaiden välille. Etenkin yleisluennoissa haluttiin korostaa vastuunjakamista ja -kantamista nykyisen ja tulevan siirtolaisuuden ja pakolaishaasteen edessä. On selvää, että globaalit ilmiöt, kuten ilmastonmuutos vaikuttavat siihen, että ihmiset tulevat liikkumaan entistä enemmän paremman tulevaisuuden toivossa. Pelkona on, että yhdenvertaisuus ja inhimillisuus unohtuvat pakolaiskriisien keskellä, kun suljemme rajamme ja silmämme apua tarvitsevilta.

Tutkijoina rakensimme myös omia siltojamme kohti kansainvälistä tiedeyhteisöä. Konferenssissa saimme jakaa omien tutkimushankkeiden myötä syntynyttä tietoa ja peilata sitä kansainvälisessä kontekstissa. Kannustava ja kriittinen keskusteluilmapiiri toimi meille tutkimuksen parissa työskenteleville otollisena maaperänä oppia substanssista yhteistyössä muiden maiden edustajien kanssa.

Seuraava EPH-konferenssi järjestetään Roomassa 12–17.10.2020 osana 16th World Congress on Public Health (WCPH). Konferenssin aiheena on *Public health for the future of humanity: analysis, advocacy and action*. Abstraktien viimeinen jättöpäivä on 1.3.2020. Konferenssiin ilmoittautuminen on jo avoinna. www.wcpH2020.com

LÄHTEET

- (1) Greer, SL; Fahy, N; Rozenblum, S; ym., toim. Everything you always wanted to know about European Union health policies but were afraid to ask: Second, revised edition [Internet]. Copenhagen (Denmark): European Observatory on Health Systems and Policies; 2019. (Health Policy Series, No. 54.). Saatavilla: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK551086/> European Journal of Public Health, Volume 29, Issue Supplement_4, November 2019, ckz183, <https://doi.org/10.1093/eurpub/ckz183>
- (2) European Journal of Public Health, Volume 29, Issue Supplement_4, November 2019. Saatavilla: <https://doi.org/10.1093/eurpub/ckz183>

MISHA HENRIKSSON
YTM, projektisuunnittelija
Yhdenvertaisuus ja osallisuus -yksikkö,
Hyvinvointiosasto,
Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

ANNA SEPPÄNEN
VTM, projektikoordinaattori
Yhdenvertaisuus ja osallisuus -yksikkö,
Hyvinvointiosasto
Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

HANNA RINNE
VTM, tutkija
Kuntoutussäätiö